

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a členov senátu JUDr. Vladimíra Maguru a JUDr. Heleny Haukvitzovej, v právnej veci navrhovateľa **P. B.S.**, zastúpeného JUDr. L.P., advokátom v Ž., proti odporcom **1/ T. Š., 2/ F. Č., 3/ A. B.P., 4/ D. B.D., 5/ M. B.D.**, odporcovia 4/ a 5/ zastúpení JUDr. M. B.s.r.o. so sídlom v M., v konaní **o určenie neplatnosti zmlúv a o určenie vlastníckeho práva**, vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp.zn. 17 C 98/2005, o dovolaní odporcov 4/ a 5/ proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 20. januára 2010, sp.zn. 7 Co 183/2009, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie odporcov 4/ a 5/ **z a m i e t a**.

Odporcovia 4/ a 5/ sú povinní zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov konania v sume 62,70 € k rukám JUDr. L. P., advokáta v Ž., do troch dní.

Odporcom 1/, 2/ a 3/ náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Žilina rozsudkom zo 14. januára 2009 č.k. 17 C 98/2005-349 určil, že zmluva o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, uzavretá dňa 21. decembra 2004 medzi veriteľmi – odporcami 1/, 2/ a dlžníkom – navrhovateľom,

predmetom ktorej bol prevod vlastníckeho k nehnuteľnostiam vedeným na LV č. X. kat. úz. B., ktorej vklad bol povolený Správou katastra Ž. pod č. V. dňa 21. januára 2005, je neplatná. Zároveň určil, že navrhovateľ je vlastníkom nehnuteľností nachádzajúcich sa v kat. úz. B., zapísaných na liste vlastníctva X., a to KNC parcely č. X. – zastavané plochy a nádvoría o výmere 552 m², KNC parcely č. X. – záhrady o výmere 112 m², KNC parcely č. X. – orná pôda o výmere 324 m² a domu súp. č. X., postaveného na parcele č. X. v podiele 1/1–iny. Ďalej určil, že kúpna zmluva uzavretá dňa 30. septembra 2005 medzi predávajúcimi odporcami 1/ a 2/ a kupujúcou odporkyňou 3/, predmetom ktorej bol prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v kat. úz. B. (vyššie označených nehnuteľností), u ktorých bol vklad povolený Správou katastra Ž. pod č. V. dňa 15. októbra 2005, je neplatná. Nakoniec určil, že kúpna zmluva uzavretá dňa 19. marca 2007 medzi predávajúcou odporkyňou 3/ a kupujúcimi odporcami 4/ a 5/, predmetom ktorých bol prevod vyššie uvedených nehnuteľností a u ktorých vklad bol povolený Správou katastra Ž. pod č. V. zo dňa 26. júna 2007, je neplatná. Odporcov 1/ a 2/ zaviazal zaplatiť navrhovateľovi trovy konania vo výške 888,64 €. Navrhovateľovi vo vzťahu k odporcom v 3/, 4/ a 5/ rade náhradu trov konania nepriznal.

Krajský súd v Žiline na odvolanie odporcov 4/ a 5/ rozsudkom z 20. januára 2010 sp.zn. 7 Co 183/2009 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa. Odporcov 4/ a 5/ zaviazal spoločne a nerozdielne zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania 360,49 € do troch dní. Vo vzťahu k odporcom 1/, 2/ a 3/ navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Samostatným výrokom pripustil dovolanie proti svojmu rozsudku. Mal za to, že v prejednávanej veci okresný súd riadne zistil skutkový stav, na základe ktorého dospel k správne právnemu záveru o neplatnosti právneho úkonu podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka (určitosti a zrozumiteľnosti) – zmluvy o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, uzavretej dňa 21. decembra 2004 medzi odporcami 1/ a 2/ ako veriteľmi a navrhovateľom ako dlžníkom, uzavretej podľa § 553 ods. 1 Občianskeho zákonníka, v znení platnom do 31. decembra 2007 a na ňu nadväzujúcej kúpnej zmluvy zo dňa 30. septembra 2005, na základe ktorého došlo k prevodu vlastníckeho práva medzi odporcami 1/ a 2/ a odporkyňou 3/ ako nadobúdateľkou a kúpnej zmluvy zo dňa 19. marca 2007, ktorou došlo k nadobudnutiu vlastníckeho práva odporcov v 4/ a 5/ rade od predávajúcej odporkyne v 3/ rade. Z vykonaného dokazovania okresným súdom považoval odvolací súd za nesporne zistené, že medzi odporcami 1/ a 2/ ako veriteľmi a navrhovateľom ako dlžníkom bola dňa 21. decembra 2004 uzatvorená zmluva o pôžičke podľa § 657

Občianskeho zákonníka, na základe ktorej (podľa čl. I.) veritelia požičali dlžníkovi sumu 569 000,- Sk, z toho každý po 284 500,- Sk. Podľa čl. II. zmluvy sa navrhovateľ ako dlžník zaviazal pôžičku vrátiť veriteľom osobne v mieste ich bydliska, špecifikovaného v zmluve, dňa 21. januára 2005. V čl. III. sa účastníci zmluvy dohodli, že záväzok dlžníka zaplatiť veriteľovi sumu 569 000,- Sk sa zabezpečí zmluvou o zabezpečovacom prevode práva. Taktiež bolo nesporne zistené, že v ten istý deň, ako bola uzatvorená zmluva o pôžičke (dňa 21. decembra 2004), bola uzatvorená medzi týmito účastníkmi zmluva o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva podľa § 553 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka. V čl. I. tejto zmluvy bolo uvedené, že veritelia a dlžník uzatvorili dňa 21. decembra 2004 zmluvu o pôžičke, na základe ktorej veritelia dlžníkovi (navrhovateľovi) požičali sumu 569 000,- Sk, každý z nich po 284 500,- Sk, ktorú sa dlžník (navrhovateľ) zaviazal vrátiť osobne veriteľom (odporcom 1/ a 2/) do 21. januára 2005. Podľa čl. III. predmetnej zmluvy, dlžník ako vlastník nehnuteľností uvedenej v bode 2 tejto zmluvy (predmet zabezpečenia – nehnuteľnosti zapísané na LV č. X.) prevádza na veriteľov vlastnícke právo k nehnuteľnostiam, a to k pozemku parcely č. X. – zastavané plochy a nádvoria o výmere 552 m², pozemok parcela č. X. – záhrady o výmere 112 m², pozemok parcely č. X. – orná pôda o výmere 324 m², rodinný dom na pozemku parcely č. X. súp. č. X., všetko v podiele 1/1–iny. Veritelia prebrali nehnuteľnosti do podielového spoluvlastníctva, každý v podiele 1/2-ice. Podľa čl. IV. zmluvy ocenenie nehnuteľností bolo vykonané podľa znaleckého posudku č. X. zo dňa 9. decembra 2004 A. B., znalcom z odboru stavebníctvo, na sumu 1 864 000,- Sk. Podľa čl. VI. zmluvy (zánik zabezpečenia) v prípade, že dlžník riadne a včas splní záväzok uvedený v čl. I. tejto zmluvy, zaniká zabezpečenie prevodom vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam a veriteľ je povinný umožniť výkon vlastníckeho práva v plnom rozsahu. V čl. VII. boli uvedené ďalšie skutočnosti, napríklad záväzok dlžníka, že nezriadi žiadne záložné právo alebo iné právo v prospech tretích osôb, že neuzavrie zmluvu o budúcej kúpnej zmluve, povinnosť dlžníka odhlásiť sa z evidencie a vypratať nehnuteľnosť, ak dlh do dňa 21. januára 2005 neuhradí, že po podpísaní tejto zmluvy bola spísaná notárska zápisnica o uznaní záväzku dlžníka vypratať nehnuteľnosti, že dlžník splnomocňuje veriteľa (odporcu 1/) na podanie návrhu na vykonanie vkladu vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam zapísaných na LV X., kat. územie B.. V čl. VIII. Boli uvedené záverečné ustanovenia, napríklad (v bode 1), že zmluva je prejavom slobodnej, vážnej a určitej vôle. Zmluva bola účastníkmi konania podpísaná.

Odvolačný súd uviedol, že vychádzajúc z prechodných ustanovení § 879j Občianskeho

zákonníka, (ne)platnosť uzavretej zmluvy o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva zo dňa 21. decembra 2004 bolo potrebné posudzovať podľa § 553 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, v znení platnom do 31. decembra 2007. Znenie § 553 Občianskeho zákonníka, v znení platnom do 31. decembra 2007 bolo začlenené do Občianskeho zákonníka až na základe novely vykonanej zákonom č. 509/91 Zb., ktorým sa mení, dopĺňa a upravuje Občiansky zákonník. Podľa tohto ustanovenia sa jedná o zaisťovací prevod práva v tom prípade, ak dlžník prevedie na veriteľa svoje právo (napríklad vlastnícke) s rozvázovacou podmienkou, že bude splnený zaisťovací záväzok. Zaisťovacím prevodom práva tak dochádza (i keď podmienené) ku zmene v osobe nositeľa práva (napríklad v osobe vlastníka); ak však hlavný záväzok bude splnený, obnovuje sa bez ďalšieho pôvodný vzťah. Uzavretie zmluvy o pôžičke (ako správne uviedol okresný súd) je hlavným záväzkom vo vzťahu k uzavretej zmluve o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva zo dňa 21. decembra 2004, ktorá plní zabezpečovaciu funkciu vo vzťahu k tomu, ak by navrhovateľ ako dlžník svoj zmluvný záväzok z uzavretej zmluvy o pôžičke riadne a včas nesplnil. Znamená to, že uzavretie zmluvy o zabezpečovacom prevode má akcesorickú povahu vo vzťahu k uzavretému zmluvnému vzťahu medzi navrhovateľom a odporcami 1/ a 2/ podľa § 657 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Skutočnosť, že medzi navrhovateľom a odporcami 1/ a 2/ došlo dňa 21. decembra 2004 k uzatvoreniu zmluvy o zabezpečovacom prevode práva podľa § 553 Občianskeho zákonníka, v znení platnom do 31. decembra 2007 vyplýva najmä z čl. III. a VI. predmetnej zmluvy. Z čl. III. zmluvy vyplýva, že dlžník ako vlastník nehnuteľností uvedených v bode II. (parciel č. X., X., X. a domu č. súp. X., postaveného na parcele č. X.) prevádza na veriteľov vlastnícke právo tak, že veritelia preberajú nehnuteľnosti do podielového spoluvlastníctva, každý v 1/2. Z uvedeného článku predmetnej zmluvy vyplýva, že k prevodu vlastníckeho práva z dlžníka na veriteľov podľa tohto dojednanja došlo už momentom uzavretia tohto záväzku. Vlastnícke právo nadobúdateľov – veriteľov (odporcov 1/ a 2/) bolo podmienené dobou, na ktorú bol dojednaný hlavný záväzok, t.j. do doby vrátenia pôžičky dlžníkom, v dojednanej zmluve o pôžičke. V danom prípade v čl. VI. zmluvy o zabezpečovacom prevode zo dňa 21. decembra 2004 bola dojednaná medzi účastníkmi rozvázovacia podmienka, že vlastnícke právo veriteľov bude trvať len po určitú (v zmluve stanovenú) dobu. Ak bude záväzok splnený, obnovuje sa pôvodný vlastnícky stav dlžníka (navrhovateľa), čo je v čl. VI. predmetnej zmluvy vyjadrené, že ak dlžník riadne a včas splní záväzok uvedený v čl. I. tejto zmluvy, zaniká zabezpečenie prevodom vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam a veriteľ je povinný umožniť výkon vlastníckeho práva v plnom rozsahu. Ustanovenie § 553 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, v platnom znení

do 31. decembra 2007, neupravuje ďalšie podmienky, ako by záväzok takéhoto charakteru (ako podobne u iných kogentných záväzkových vzťahov) mal byť upravený (napríklad neupravuje predmet zaist'ovacieho prevodu, obsah záväzku a podobne). Podľa názoru odvolacieho súdu, nesplnením si povinnosti dlžníka z hlavného záväzku, zabezpečovací prevod práva spĺňa uhradzovaciu funkciu. Z toho plynie povinnosť pre účastníkov zmluvy upraviť v zmluve práva a povinnosti tak, aby nebolo pochyb o tom, akým spôsobom sa majú strany (veriteľ a dlžník) z prevodu práva medzi sebou vysporiadať. V danom prípade v zmluve o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva zo dňa 21. decembra 2004 absentuje také dojednanie, že v prípade, ak sa vlastníctvo veriteľa stane nepodmieneným (v dôsledku toho, že dlžník riadne a včas záväzok nesplní) nadobúdateľovi (veriteľom) síce vzniklo právo na plnohodnotné nakladanie veci v súlade s § 123 ods. 1 Občianskeho zákonníka, čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, avšak nie je zrejmé, že dlžníkovi po speňažení majetku má byť zaistené vydanie tzv. hyperochy. Absencia takéhoto dojednania, ako náležitosti zmluvy, robí podľa názoru odvolacieho súdu právny úkon neplatným. V dôsledku absencie takéhoto dojednania medzi účastníkmi zmluvy to znamená, že pokiaľ odporcovia 1/ a 2/ na základe kúpnej zmluvy zo dňa 30. septembra 2005 previedli vlastnícke právo k predmetu zabezpečovacieho prevodu práva na odporkyňu 3/ za dohodnutú cenu 1 500 000 Sk (prihliadajúc aj na výšku ceny nehnuteľnosti určenej znaleckým posudkom znalca Ing. A. B. na sumu 1 864 000,- Sk) k vyplateniu rozdielu medzi nevrátenou pôžičkou a speňaženou hodnotou zabezpečovacieho prevodu práva nedošlo, keďže v zmluve takéto dojednania absentovalo. Na základe uvedeného právneho posúdenia veci súdom prvého stupňa, odvolací súd rozsudok tohto súdu považoval za vecne správny a v zmysle § 219 ods. 1 O.s.p. ho potvrdil. S ďalšími dôvodmi (právnym posúdením veci) uvádzanými súdom prvého stupňa súdom, pre ktoré považoval návrh navrhovateľa za dôvodný, sa odvolací súd nestotožnil. Nestotožnil sa s jeho názorom, že by hodnota predmetu zabezpečovania bola v hrubom nepomere k zabezpečovanej pohľadávke, ako hlavného záväzku. Nemožno hovoriť o nepomere, ak by veritelia v prípade nesplnenia si povinnosti dlžníka z hlavného záväzku (vrátiť poskytnuté plnenie) sa nemohli uspokojiť iným spôsobom. Taktiež dočasné zloženie nevrátenej sumy pôžičky vo výške 569 000,- Sk do súdnej úschovy nemá, podľa názoru odvolacieho súdu, vplyv na posúdenie (ne)platnosti právneho úkonu podľa § 39 Občianskeho zákonníka. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. Proti svojmu potvrdzujúcemu rozsudku pripustil podľa § 238 ods. 3 O.s.p. dovolanie, pretože podľa jeho názoru sa jedná o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu. Otázkou zásadného právneho významu je posúdenie, či absencia takých

podstatných podmienok, ktoré ustanovenie § 553 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, v znení platnom do 31. decembra 2007 neupravuje, ale ktoré majú význam pre posúdenie určitosti a zrozumiteľnosti právneho úkonu (predmet záväzku, obsah záväzku a v danom prípade aj spôsob speňaženia a zaistenia predmetu prevodu) robí právny úkon neplatným podľa § 37 ods. 1, prípadne podľa § 39 Občianskeho zákonníka. V danom prípade zo skutkových okolností vyplýva, že medzi účastníkmi nebol určený spôsob, ktorým by sa mala naplniť uhradzovacia funkcia zaisteného prevodu práva, resp. akým spôsobom sa má vykonať speňaženie zaisteného prevodu práva a v akom rozsahu má právo dlžník na vyplatenie rozdielu, keďže z výsledkov dokazovania vyplýva, že pre absenciu takéhoto dojednania odporcovia 1/ a 2/ k výplate rozdielu do súčasnej doby nepristúpili. Právne posúdenie veci teda spočíva na nejednoznačnosti znenia § 553 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, v znení platnom do 31. decembra 2007, vo vzťahu k naplneniu účelu zabezpečovacieho prevodu práva, ktorým podľa názoru odvolacieho súdu je aj uhradzovacia funkcia, ak prevod vlastníckeho práva na veriteľov sa stane trvalým.

Proti tomuto rozsudku podali dovolanie odporcovia 4/ a 5/ a žiadali ho zmeniť a návrh zamietnuť v celom rozsahu. Uviedli, že rozhodnutie súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci v tom, že zmluva o zabezpečovacom prevode práva uzatvorená dňa 21. decembra 2004 medzi navrhovateľom a odporcami 1/ a 2/ je absolútne neplatná z dôvodov jej nezrozumiteľnosti a neurčitosti vo vzťahu k absencii rozväzovacej podmienky. Mali za to, keďže právna úprava zabezpečovacieho prevodu práva, platná do 31. decembra 2007 neustanovila žiadne osobitné požiadavky na trvalý prevod práva, v danom prípade bolo možné analogicky vychádzať z právnej úpravy záložného práva v zmysle § 151a a nasl. Občianskeho zákonníka. Poukázali na obsah zmluvy o zabezpečovacom prevode práva, s ktorým navrhovateľ i odporcovia 1/ a 2/ prejavili bezpodmienečný súhlas, a jednoznačne výlučne práve navrhovateľ tým, že nesplnil svoju povinnosť na vrátenie poskytnutej pôžičky v určenom čase, spôsobil, že zabezpečovací prevod práva stal sa prevodom vlastníckeho práva trvalým a odporcovia 1/ a 2/ ako vlastníci v súlade so súhlasom navrhovateľa vyjadreným v článku VII. bod 3. zmluvy o zabezpečovacom prevode práva, previedli vlastnícke práva platne na iné osoby.

Navrhovateľ vo svojom vyjadrení k dovolaniu ho žiadal zamietnuť. Mal za to, že súdy nižšieho stupňa vychádzali zo správneho právneho posúdenia veci po vykonanom dokazovaní. Poukázal na tú skutočnosť, že poskytnuté finančné prostriedky zložil do úschovy

súdu, ktorý uznesením z 31. marca 2010 rozhodol, že ich vydáva odporcom 1/ a 2/, ako aj na to, že odporcovia 1/ a 2/ pri uzatváraní zmluvy s odporkyňou 3/ vedeli o začatom súdnom spore v predmetnej veci a túto vedomosť mali i odporcovia 4/ a 5/, keď kupovali nehnuteľnosti od odporkyne 3/. Napriek tomu, že táto skutočnosť bola zrejmá i z poznámky v katastri nehnuteľnosti, vedome sa vystavili právnemu riziku. Uplatnil si náhradu trov dovolacieho konania.

Odporcovia 1/, 2/ a 3/ sa k dovolaniu nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, v ktorom odvolací súd vyslovil prípustnosť dovolania (§ 238 ods. 3 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že dovolanie nie je opodstatnené.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V zmysle § 237 O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej.

V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné aj proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci.

Napokon v zmysle § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu.

Dovolanie je v danej veci prípustné podľa § 238 ods. 3 O.s.p., t.j. len preto, že jeho prípustnosť vyslovil vo svojom potvrdzujúcom rozsudku odvolací súd, ktorý zároveň vymedzil v dôvodoch rozhodnutia otázku podľa neho po právnej stránke zásadného významu. Vzhľadom na odvolacím súdom vymedzený rámec právnej otázky, boli dovolatelia oprávnení jeho rozhodnutie napadnúť len z dôvodu, že spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, a to práve len v tej konkrétne vymedzenej otázke, pre ktorú odvolací súd dovolanie pripustil. Na riešenie skutkových otázok dovolací súd nie je oprávnený; na ich riešenie nie je ani vybavený procesnými prostriedkami (§ 243a ods. 2, veta druhá O.s.p.).

Vzhľadom na to sa dovolací súd v predmetnom dovolacom konaní nemohol zaoberať skutkovými otázkami, ale ani tými právnymi otázkami, so zreteľom na ktoré nebola odvolacím súdom vyslovená prípustnosť dovolania.

Odvolací súd pripustil proti svojmu rozhodnutiu dovolanie za účelom posúdenia otázky zásadného právneho významu. Za otázku zásadného právneho významu považoval posúdenie, či absencia takých podstatných podmienok, ktoré ustanovenie § 553 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, v znení platnom do 31. decembra 2007 neupravuje, ale ktoré majú význam pre posúdenie určitosti a zrozumiteľnosti právneho úkonu (predmet záväzku, obsah záväzku a v danom prípade aj spôsob speňaženia a zaistenia predmetu prevodu) robí právny úkon neplatným podľa § 37 ods. 1, prípadne podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Mal za to, že v danom prípade zo skutkových okolností vyplýva, že medzi účastníkmi nebol určený spôsob, ktorým by sa mala naplniť uhradzovacia funkcia zaisteného prevodu práva, resp. akým spôsobom sa má vykonať speňaženie zaisteného prevodu práva a v akom rozsahu má právo dlžník na vyplatenie rozdielu, keďže z výsledkov dokazovania vyplýva, že pre absenciu takéhoto dojednania odporcovia 1/ a 2/ k výplate rozdielu do súčasnej doby nepristúpili. Právne posúdenie veci teda spočíva v nejednoznačnosti znenia § 553 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, v znení platnom do 31. decembra 2007, vo vzťahu k naplneniu účelu zabezpečovacieho prevodu práva, ktorým podľa názoru odvolacieho súdu je aj uhradzovacia funkcia, ak prevod vlastníckeho práva na veriteľov sa stane trvalým.

V zmysle § 553 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka v znení platnom do 31. decembra 2007 splnenie záväzku môže byť zabezpečené prevodom práva dlžníka v prospech veriteľa (zabezpečovací prevod práva). Zmluva o zabezpečovacom prevode práva musí byť uzatvorená písomne.

Ustanovenie § 553 ods. 1 Občianskeho zákonníka v hore uvedenom znení upravovalo zabezpečovací inštitút, ktorý má akcesorickú povahu a ktorý má dlžníka motivovať k splneniu záväzku a veriteľovi dávať pre prípad nesplnenia dlhu možnosť ťažiť z prevedeného práva. Tento spôsob zabezpečenia je založený na tom, že dlžník prevedie svoje právo (okrem pohľadávky voči tretej osobe zákon nevyklučuje ani prevod vecného práva vrátane vlastníckeho práva) na veriteľa s rozvázovacou podmienkou, že zabezpečený záväzok bude splnený, prípadne spätný prevod práva môže byť dohodnutý; splnením dlhu prevedené právo prechádza späť na dlžníka. Zabezpečovací prevod práva teda spočíva v podmienenom prevode práva z dlžníka na veriteľa (pozri uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky z 30. augusta 2005, sp.zn. 30 Cdo 294/2005).

Právna skutočnosť, na základe ktorej môže k prevodu práva prísť, je zmluva uzatvorená medzi veriteľom a dlžníkom záväzkového vzťahu, z ktorého vyplývajúci záväzok dlžníka má byť prevodom práva zaistený. Pre zmluvu o zabezpečovacom prevode práva neustanovoval § 553 Občianskeho zákonníka v znení platnom do 31. decembra 2007 žiadne zvláštne obsahové náležitosti. Avšak i táto zmluva musela vyhovovať obecným požiadavkám, najmä musela byť dostatočne určitá.

Z ustanovenia § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyplýva, že právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne, inak je neplatný.

Neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom (§ 39 Občianskeho zákonníka).

Zmluva je dvojstranný (prípadne viacstranný) právny úkon, ktorý vzniká konsenzom, t.j. úplným a bezpodmienečným prijatím (akceptáciou) návrhu na uzavretie zmluvy. Návrh zmluvy (oferta) i jeho prijatie (akceptácia) sú jednostranné adresované právne úkony. I pre tieto jednotlivé jednostranné právne úkony platí, že musia spĺňať náležitosti požadované Občianskym zákonníkom všeobecne, a to náležitosti osoby, náležitosti vôle, prejavu, pomeru

vôle a prejavu a náležitosť predmetu právneho úkonu. Týmito posledne uvedenými náležitosťami sú možnosť predmetu právneho úkonu (§ 37 ods. 2 Občianskeho zákonníka) a jeho dovoľnosť (§ 39 Občianskeho zákonníka). Nedovoľnosť právneho úkonu je daná vtedy, ak je úkon v rozpore so zákonom alebo zákon obchádza alebo sa prieči dobrým mravom. V rozpore so zákonom sú tie právne úkony, ktorých vznik, alebo ich plnenie, je výslovne zakázané, resp. ktoré sa svojím obsahom alebo účelom priečia zákonnému zákazu. Právnymi úkonmi, ktoré zákon obchádzajú, sú také právne úkony, ktoré síce neodporujú výslovnému zákazu zákona, avšak svojimi dôsledkami smerujú k výsledku, ktorý zákonu odporuje.

V konaní o určenie neplatnosti zmluvy súd preskúmava zmluvu zo všetkých hľadísk, na ktoré Občiansky zákonník viaže všeobecnú platnosť právnych úkonov (§ 34 a nasl. Občianskeho zákonníka). Absolútna neplatnosť právneho úkonu nastáva bez ďalšieho zo zákona a hľadí sa naň, ako keby nebol urobený, táto neplatnosť nemôže byť zhojená dodatočným schválením a nemôže sa konvalidovať ani dodatočným odpadnutím dôvodu neplatnosti. Absolútne neplatný právny úkon nespôsobí právne následky ani v prípade, že na jeho základe už bolo kladne rozhodnuté o vklade vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností. Pri posudzovaní dôvodov neplatnosti zmluvy je potrebné rozlišovať medzi dôvodmi neplatnosti, ktoré musia byť účastníkom tvrdené (napr. nedostatok slobody, vážnosti, rozpor s dobrými mravmi, prípadne omyl) a ostatnými, ku ktorým súd prihliada z úradnej povinnosti (nedostatok formy, neurčitosť, nespôsobilosť subjektu zmluvu uzavrieť, rozpor so zákonom a pod.).

Vzhľadom na uvedené považoval Najvyšší súd právny záver odvolacieho súdu o neplatnosti zmluvy o zabezpečovacom prevode práva z dôvodu absencie podstatných náležitostí vo vzťahu k neurčitosti, ako aj nedovoľnosti právneho úkonu, za správny. V zmluve o zabezpečovacom prevode práva, uzavretej medzi navrhovateľom a odporcami 1/

a 2/ absentujú podstatné náležitosti, viažuce sa k predmetu tohto právneho úkonu z hľadiska, ako správne uviedol odvolací súd, určenia spôsobu, ktorým by sa mala naplniť uhradzovacia funkcia zaisteného prevodu práva, resp. akým spôsobom sa má vykonať speňaženie zaisteného prevodu práva a v akom rozsahu má právo dlžník na vyplatenie rozdielu. I keď ustanovenie § 553 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení do 31. decembra 2007, na rozdiel

od iných konkrétnych hypotéz pre zmluvy uzatvárané podľa Občianskeho zákonníka v zmysle ich zákonných náležitostí (napr. zmluva o pôžičke a pod.), neuvádzalo výpočet zákonných náležitostí pri uzatvorení zmluvy o prevode práva, je nepochybné, že ani pre platnosť tohto druhu zmlúv, nemohlo prísť k obchádzaniu všeobecných náležitostí uvedených v § 37 ods. 1 a § 39 Občianskeho zákonníka.

Najvyšší súd Slovenskej republiky podporne k svojmu právnomu záveru v tejto konkrétnej veci poukazuje na právnu úpravu, vyvolanú nejednoznačnosťou výkladu ustanovenia § 553 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení platnom do 31. decembra 2007, vykonanú zákonom č. 568/2007 Z.z., ktorou novelou Občianskeho zákonníka bolo zmenené znenie ustanovenia § 553 a doplnené nové ustanovenia § 553a až § 553e. Táto novela vyplynula práve z potreby doplniť dovtedajšiu stručnú úpravu zabezpečovacieho prevodu práva a podrobne vymedziť právne postavenie prevodcu a nadobúdateľa práva. Zákon presne vymedzil v § 553a ods. 2, čo musí obsahovať zmluva o zabezpečovacom prevode práva a nová zákonná úprava predovšetkým zmenila spôsob nadobudnutia prechodu práva, ktoré bolo predmetom zabezpečenia, na veriteľa, zaviedla výkon zabezpečovacieho prevodu práva, podľa ktorého veriteľ už nenadobudne právo, ktoré bolo na neho dočasne prevedené, v dôsledku nesplnenia záväzku zo strany dlžníka, ale musí uplatniť výkon zabezpečovacieho práva.

Vzhľadom na uvedené možno uzavrieť, že dovolaním vytýkané nesprávne právne posúdenie vecí odvolacím súdom (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) nie je dôvodné a keďže neboli zistené ani ďalšie dôvody uvedené v § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., ktoré by mali za následok nesprávnosť dovolaním napadnutého rozhodnutia a ani vady konania uvedené v § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie odporcov 4/5/ podľa § 243b ods. 1 O.s.p. zamietol.

V dovolacom konaní úspešnému navrhovateľovi vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti odporcom 4/ a 5/ ktorí úspech nemali (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd mu priznal náhradu trov právneho zastúpenia v dovolacom konaní v zmysle vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb za jeden úkon právnej služby poskytnutej vypracovaním písomného vyjadrenia k dovolaniu vo výške 55,49 €, čo spolu s režijným paušálom (7,21 €) predstavuje spolu 62,70 €, ktoré zaviazal zaplatiť odporcov 4/, 5/na účet právneho zástupcu

navrhovateľa do troch dní. Odporcom 1/, 2/ a 3/ náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, keďže nepodali návrh na ich priznanie (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. júla 2012

JUDr. Soňa Mesiarkinová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Dagmar Falbová